

Briselē, 2018. gada 8. martā
(OR. en)

**Starpiestāžu lieta:
2017/0226 (COD)**

**6472/1/18
REV 1**

**DROIPEN 24
CYBER 35
JAI 164
TELECOM 45
MI 104
CODEC 230**

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
lepr. dok. Nr.:	6751/18
K-jas dok. Nr.:	12181/17
Temats:	Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/413/TI – vispārēja pieeja

---

1. Komisija 2017. gada 13. septembrī iesniedza priekšlikumu direktīvai par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem. Kopš 2017. gada 5. oktobra priekšlikumu izskata Materiālo krimināltiesību jautājumu darba grupā (*DROIPEN*), lai vienotos par tekstu, uz kura pamata jāvienojas par vispārēju pieeju.
2. Pastāvīgo pārstāvju komitejā priekšlikuma tekstu izskatīja 2018. gada 28. februārī un 7. martā. Otrajā sanāksmē tika panākta vienošanās veikt dažas pēdējās izmaiņas 9. apsvērumā, 4.a panta a) punktā un 7. panta 2. punktā, kā arī apstiprināt ar 4.a panta a) punktu saistītā apsvēruma tekstu, kas tagad ir iekļauts 9.b apsvērumā.

3. Ierosinātās direktīvas konsolidētais kompromisa teksts, kas sagatavots pēc diskusijām darba grupas līmenī un Pastāvīgo pārstāvju komitejā, ir izklāstīts pielikumā. Tekstā ir mēģināts līdzsvarot nostājas, ko delegācijas paudušas vispārējā kompromisa satvarā, vienlaikus ņemot vērā delegāciju paustās konstitucionāla rakstura bažas.
  4. Pamatojoties uz minēto, Padome tiek aicināta vienoties par vispārēju pieeju attiecībā uz pielikumā pievienoto tekstu. Šī vispārējā pieeja pēc tam būs pamats sarunām ar Eiropas Parlamentu atbilstīgi parastajai likumdošanas procedūrai.
-

Priekšlikums –

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/413/TI

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 83. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošana apdraud drošību, jo tā ir organizētās noziedzības ienākumu avots un tādējādi palīdz īstenot citas noziedzīgas darbības, piemēram, terorismu, narkotiku tirdzniecību un cilvēku tirdzniecību.
- (2) Krāpšana un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošana ir šķērslis arī digitālā vienotā tirgus izveidei, jo tā grauj patērētāju uzticību un rada tiešus ekonomiskus zaudējumus.
- (3) Padomes Pamatlēmums 2001/413/TI ¹ jāatjaunina un jāpapildina ar papildu noteikumiem attiecībā uz nodarījumiem, sankcijām un pārrobežu sadarbību.
- (4) Ievērojami trūkumi un atšķirības dalībvalstu tiesību aktos krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanas apkarošanas jomā var kavēt cīņu pret šāda veida noziegumiem un citiem ar to saistītiem un no tās izrietošiem smagiem un organizētiem noziegumiem un var sarežģīt efektīvu policijas un tiesu iestāžu sadarbību šajā jomā.

---

¹ Padomes Pamatlēmums 2001/413/TI (2001. gada 28. maijs) par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem (OV L 149, 2.6.2001., 1. lpp.).

- (5) Krāpšanai un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanai ir nozīmīga pārrobežu dimensija, kuru pastiprina arvien lielākais digitālais komponents, kas uzsver nepieciešamību vēl vairāk tuvināt krimināltiesību aktus šajā jomā.
- (6) Pēdējos gados strauji pieaug ne tikai digitālā ekonomika, bet attīstās arī inovācijas daudzās jomās, tostarp maksājumu tehnoloģiju jomā. Jaunās maksāšanas tehnoloģijas paredz jauna veida maksāšanas līdzekļu izmantošanu, kas, radot jaunas iespējas patērētājiem un uzņēmumiem, vienlaikus palielina iespējas arī krāpniekiem. Attiecīgi, ņemot vērā šo tehnoloģiju attīstību, tiesiskajam regulējumam ir jābūt aktuālam un atjauninātam, pamatojoties uz tehnoloģiski neitrālu pieeju.
- (6.a) Šī direktīva attiecas uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem tikai tiktāl, ciktāl runa ir par konkrētā līdzekļa maksāšanas funkciju.
- (7) Lai nodrošinātu saskaņotu pieeju šīs direktīvas piemērošanai dalībvalstīs, šajā jomā ir svarīgas vienotas definīcijas. Definīcijās jāietver jauna veida bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļi, kas ļauj pārskaitīt elektronisko naudu un virtuālās valūtas. Bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu definīcijā būtu jāatzīst, ka bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis var sastāvēt no dažādiem elementiem, kas darbojas kopā, kā, piemēram, mobilo maksājumu lietojumprogramma un attiecīga autorizācija (piemēram, parole). Kad šajā direktīvā tiek lietots jēdziens "bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis", tiek uzskatīts, ka minētais līdzeklis rada līdzekļa turētājam vai lietotājam situāciju, kurā tas faktiski var pārskaitīt naudu vai monetāru vērtību. Piemēram, mobilo maksājumu lietojumprogrammas nelikumīgu iegūšanu bez vajadzīgās autorizācijas neuzskatītu par bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa nelikumīgu iegūšanu, jo tā faktiski nedod lietotājam iespēju pārskaitīt naudu vai monetāru vērtību.
- (7.a) Virtuālās valūtas nevar *per se* uzskatīt par maksāšanas līdzekļiem, maksājumu sistēmām vai elektronisko naudu Direktīvas 2015/2366² vai Direktīvas 2009/110³ nozīmē. Šī direktīva uz virtuālajām valūtām attiecas tikai tiktāl, ciktāl tās parasti var izmantot maksājumu veikšanai. Dalībvalstis tiek mudinātas valsts tiesību aktos nodrošināt, lai turpmākām virtuāla rakstura valūtām, ko izdod to centrālās bankas vai citas valsts iestādes, tiktu garantēta tāda paša līmeņa aizsardzība pret krāpnieciskiem nodarījumiem, kāda ir noteikta bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem kopumā.

---

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/110/EK (2009. gada 16. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, par grozījumiem Direktīvā 2005/60/EK un Direktīvā 2006/48/EK un par Direktīvas 2000/46/EK atcelšanu (OV L 267, 10.10.2009., 7. lpp.).

Šī direktīva būtu jāattiecina uz e-makiem, kas ļauj pārskaitīt virtuālās valūtas, tādā pašā mērā kā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem. Ar digitālo maiņas līdzekļu iekļaušanu definīcijās tiek atzīts, ka e-maki virtuālo valūtu pārskaitīšanai var nodrošināt – bet ne vienmēr – maksāšanas līdzekļa funkcijas, un maksāšanas līdzekļa definīcija netiek paplašināta.

- (8) Piešķirot krimināltiesisku aizsardzību galvenokārt tiem maksāšanas līdzekļiem, kas ir nodrošināti ar speciālu aizsardzību pret imitāciju vai ļaunprātīgu izmantošanu, nodoms ir veicināt uzņēmēju darbību, lai viņi nodrošinātu šādu speciālu aizsardzību pašu emitētiem maksāšanas līdzekļiem un tādējādi pievienotu attiecīgajam maksāšanas līdzeklim profilakses elementu.
- (9) Ir vajadzīgi efektīvi un iedarbīgi krimināltiesiski pasākumi, lai aizsargātu bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļus pret krāpšanu un viltošanu. Vienota krimināltiesiska pieeja it īpaši ir vajadzīga attiecībā uz tādas noziedzīgas rīcības sastāva elementiem, kas palīdz sagatavoties maksāšanas līdzekļu faktiskai krāpnieciskai izmantošanai. Tāda rīcība kā maksāšanas līdzekļu vākšana un valdījums ar nodomu veikt krāpnieciskas darbības, izmantojot, piemēram, pikšķerēšanu vai bankas karšu datu izkrāpšanu bankomātos (*skimming*), un to izplatīšana, piemēram, pārdodot kredītkaršu informāciju internetā, būtu pati par sevi jāatzīst par noziedzīgu nodarījumu, nepieprasot maksāšanas līdzekļu faktisku krāpniecisku izmantošanu. Tādējādi šādai noziedzīgai rīcībai būtu jāaptver arī gadījumi, kad valdījums, iegāde vai izplatīšana obligāti nenoved pie šādu maksāšanas līdzekļu krāpnieciskas izmantošanas. Tomēr, ja šajā direktīvā nosaka kriminālatbildību par valdījumu vai turējumu, šāda kriminālatbildības noteikšana neietver tikai bezdarbību. Šī direktīva neparedz sankcijas par maksāšanas līdzekļa likumīgu izmantošanu, tostarp attiecībā uz inovatīvu maksājumu pakalpojumu sniegšanu, piemēram, tādu pakalpojumu, ko kopīgi izstrādājuši finanšu tehnoloģiju uzņēmumi.
- (9.a) Attiecībā uz šajā direktīvā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem nodoma jēdzienu attiecina uz visiem elementiem, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem veido minētos noziedzīgos nodarījumus. Rīcības tīšo raksturu, kā arī zināšanas vai nolūku, kas vajadzīgs kā nodarījuma elements, var izsecināt no objektīviem, faktiskiem apstākļiem. Šī direktīva neattiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem, kuru izdarīšanai nav vajadzīgs nodoms.

- (9.b) Šī direktīva atsaucas uz tādiem klasiskiem rīcības veidiem kā krāpšana, viltošana, zādzība un nelikumīga piesavināšanās, kuru sastāvu valsts tiesību akti noteikuši jau pirms digitalizācijas laikmeta. Tādēļ paplašinātā direktīvas darbības joma attiecībā uz nemateriāliem maksāšanas līdzekļiem prasa noteikt līdzvērtīgus rīcības veidus digitālajā sfērā, ar ko papildina un stiprina Direktīvu 2013/40⁴.

Nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa nelikumīgai iegūšanai vajadzētu būt noziedzīgam nodarījumam – vismaz tad, ja šī iegūšana ir ietvērusi kāda no Direktīvas 2013/40 3.–6. pantā minēto nodarījumu izdarīšanu vai nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa piesavināšanos. "Piesavināšanās" ir darbība, ko persona, kurai ir uzticēts nemateriāls bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis, veic, lai minēto instrumentu apzināti un bez tiesībām izmantotu savā labā vai kādas citas personas labā. Šāda nelikumīgi iegūta līdzekļa iegādei krāpnieciskas izmantošanas nolūkā vajadzētu būt sodāmai, neprasot noteikt visus nelikumīgās iegūšanas faktiskos elementus un vēl jo vairāk neprasot iepriekšēju vai vienlaicīgu notiesāšanu par predikatīvu nodarījumu, kas ir radījis nelikumīgo iegūšanu.

Direktīva arī atsaucas uz rīkiem, ko var izmantot, lai izdarītu šajā direktīvā minētos nodarījumus. Tā kā ir jāizvairās no kriminālatbildības noteikšanas, ja šādi rīki tiek ražoti un laisti tirgū likumīgiem nolūkiem un tādēļ – lai gan tos dažkārt izmanto noziedzīgu nodarījumu izdarīšanai – paši par sevi nerada apdraudējumu, kriminālatbildības noteikšana attiecas tikai uz rīkiem, kas ir galvenokārt izstrādāti vai speciāli pielāgoti nolūkā izdarīt šajā direktīvā minētos nodarījumus.

- (10) Sankcijām un sodiem par krāpšanu un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu vajadzētu būt efektīviem, samērīgiem un atturošiem visā Savienībā. Šī direktīva neskar individuālo pieeju sodiem un to piemērošanu, un spriedumu izpildi saskaņā ar konkrētajiem apstākļiem katrā atsevišķā lietā un valsts krimināltiesību jomas tiesību aktu vispārējām normām.
- (10.a) Tā kā šajā direktīvā ir paredzēti minimālie noteikumi, dalībvalstis var brīvi pieņemt vai paturēt spēkā stingrākas krimināltiesību normas attiecībā uz krāpšanos ar bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un to viltošanu, tostarp plašāku definīciju nodarījumiem.

---

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/40/ES (2013. gada 12. augusts) par uzbrukumiem informācijas sistēmām, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2005/222/TI (OV L 218, 14.8.2013., 8. lpp.).

- (11) Ir lietderīgi paredzēt smagākus sodus, ja noziegums ir izdarīts noziedzīgas organizācijas ietvaros, kā tā definēta Padomes Pamatlēmumā 2008/841/TI ⁵; dalībvalstīm nevajadzētu būt pienākumam paredzēt īpašus atbildību pastiprinošus apstākļus, ja valsts tiesību akti paredz atsevišķus noziedzīgus nodarījumus un ja tā rezultātā var tikt noteikti smagāki sodi. Ja šajā direktīvā minētu noziedzīgu nodarījumu ir izdarījusi viena un tā pati persona saistībā ar citu šajā direktīvā minētu nodarījumu, kas *de facto* ir pirmā minētā nodarījuma nepieciešamais elements, dalībvalsts var saskaņā ar valsts tiesību vispārīgajiem principiem paredzēt, ka šādu rīcību uzskata par atbildību pastiprinošu apstākli attiecībā uz galveno nodarījumu.
- (12) Noteikumiem par jurisdikciju vajadzētu nodrošināt, ka kriminālvajāšana par šajā direktīvā noteiktajiem nodarījumiem notiek efektīvi. Kopumā nodarījumus vislabāk ir izskatīt tās valsts krimināltiesību sistēmā, kurā tie ir izdarīti. Tādēļ dalībvalstīm būtu jānosaka sava jurisdikcija attiecībā uz nodarījumiem, kas izdarīti to teritorijā, un nodarījumiem, ko izdarījuši to valstspiederīgie.
- (12.a) Atgādinot par pienākumiem, kas noteikti Pamatlēmumā 2009/948 ⁶ un Lēmumā 2002/187/TI ⁷, kompetentās iestādes tiek mudinātas jurisdikcijas kolīziju gadījumos izmantot iespēju ar Eurojust palīdzību rīkot tiešas konsultācijas.

[...]

- (15) Ņemot vērā, ka krāpšanas un bezskaidras naudas līdzekļu viltošanas efektīvai izmeklēšanai ir vajadzīgi īpaši līdzekļi, un to nozīmi efektīvai starptautiskai sadarbībai starp valstu iestādēm, izmeklēšanas līdzekļiem, ko parasti izmanto gadījumos, kas saistīti ar organizēto noziedzību un smagiem noziegumiem, būtu jābūt pieejamiem kompetentajām iestādēm visās dalībvalstīs attiecībā uz izmeklēšanu par to, vai un kādā mērā minēto līdzekļu izmantošana ir atbilstīga un samērīga ar nodarījumu raksturu un smagumu, kā noteikts valsts tiesību aktos. Turklāt tiesībsardzības iestādēm un citām kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina savlaicīga piekļuve būtiskai informācijai, lai izmeklētu un ierosinātu kriminālvajāšanu par šajā direktīvā izklāstītajiem nodarījumiem.

---

⁵ Padomes Pamatlēmums 2008/841/TI (2008. gada 24. oktobris) par cīņu pret organizēto noziedzību (OV L 300, 11.11.2008., 42. lpp.).

⁶ Padomes Pamatlēmums 2009/948 (2009. gada 30. novembris) par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā (OV L 328, 15.12.2009., 42. lpp.).

⁷ Padomes Lēmums 2002/187/TI (2002. gada 28. februāris), ar ko izveido *Eurojust*, lai pastiprinātu cīņu pret smagiem noziegumiem (OV L 63, 6.3.2002., 1. lpp.).

- (16) Daudzos gadījumos noziedzīgās darbības ir tādu incidentu pamatā, par kuriem būtu jāziņo attiecīgajām valsts kompetentajām iestādēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/1148⁸. Var būt aizdomas, ka šādiem incidentiem ir krimināls raksturs, pat ja sākumā pierādījumi par noziedzīgu nodarījumu nav pietiekami skaidri. Šajā kontekstā attiecīgie pamatpakalpojumu sniedzēji un digitālo pakalpojumu sniedzēji būtu jāmudina ziņot tiesībsardzības iestādēm, kā tas prasīts Direktīvā (ES) 2016/1148, lai radītu efektīvu un plašu pretestību noziedzīgiem nodarījumiem, atvieglotu vainīgo identificēšanu un to, ka tie atbild par savu rīcību. Konkrēti, drošas un noturīgākas drošības vides veicināšanai nepieciešama sistemātiska ziņošana tiesībsardzības iestādēm par tādiem incidentiem, par kuru nopietno kriminālo raksturu ir radušās aizdomas. Turklāt attiecīgā gadījumā tiesībsardzības iestāžu veiktās izmeklēšanās būtu jāiesaista datordrošības incidentu reaģēšanas vienības, kas izraudzītas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/1148 9. pantu, ar mērķi sniegt informāciju, kā to uzskata par atbilstīgu valsts līmenī, un arī nodrošināt speciālās zināšanas par informācijas sistēmām.
- (17) Galveno drošības incidentu, kā tie definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366⁹ 96. pantā, izcelsme var būt noziedzīga. Attiecīgā gadījumā maksājumu pakalpojumu sniedzēji būtu jāmudina dalīties ar tiesībsardzības iestādēm ziņojumos, kas tiem saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2366 jāiesniedz to piederības dalībvalsts kompetentajām iestādēm.
- (18) ES līmenī pastāv vairāki instrumenti un mehānismi, kas ļauj apmainīties ar informāciju starp valstu tiesībsardzības iestādēm, lai veiktu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem. Lai sekmētu un paātrinātu sadarbību starp valstu tiesībsardzības iestādēm un nodrošinātu, ka šie instrumenti un mehānismi tiek izmantoti pēc iespējas pilnīgāk, šai direktīvai vajadzētu stiprināt ar Padomes Pamatlēmumu 2001/413/TI ieviesto operatīvo kontaktpunktu nozīmi. Dalībvalstis var nolemt izmantot pastāvošo operatīvo kontaktpunktu tīklu, piemēram, tādu, kas izveidots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/40/ES. Tiem būtu jāsniedz efektīva palīdzība, piemēram, veicinot apmaiņu ar attiecīgo informāciju, kā arī tehnisku konsultāciju un juridiskas informācijas sniegšanu. Lai nodrošinātu tīkla sekmīgu darbību, katram kontaktpunktam būtu jāspēj ātri sazināties ar citas valsts kontaktpunktu. Ņemot vērā šīs noziedzīgo nodarījumu jomas būtisko pārrobežu dimensiju un jo īpaši elektronisko pierādījumu nepastāvīgo raksturu, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai nekavējoties risināt steidzamus pieprasījumus no minētā kontaktpunktu tīkla un sniegt atbildi astoņu stundu laikā.

---

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/1148 (2016. gada 6. jūlijs) par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (OV L 194, 19.7.2016., 1. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.).

(19) Lai apkarotu krāpšanu un viltošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, ļoti svarīgi ir bez nepamatotas kavēšanās ziņot par noziedzīgo nodarījumu valsts iestādēm, jo tas bieži vien ir kriminālizmeklēšanas sākumpunkts. Būtu jāveic pasākumi, lai veicinātu to, ka fiziskas un juridiskas personas, it īpaši finanšu iestādes, ziņo tiesībsardzības un tiesu iestādēm. Šie pasākumi var būt balstīti uz dažāda veida darbībām, tostarp leģislatīvām, piemēram, pienākumu ziņot par aizdomām par krāpšanu, vai neleģislatīvām, piemēram, tādu organizāciju vai mehānismu izveide vai atbalstīšana, kas veicina informācijas apmaiņu vai izpratnes veicināšanas kampaņas. Visi pasākumi, kas ietver fizisku personu personas datu apstrādi, būtu jāveic saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679¹⁰. Jo īpaši, pārsūtot jebkādu informāciju par tādu nodarījumu novēršanu un apkarošanu, kas attiecas uz krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu, būtu jāievēro Regulā (ES) 2016/679 noteiktās prasības, jo īpaši attiecībā uz apstrādes likumīgu pamatojumu.

(19.a) Šajā direktīvā paredzētajiem nodarījumiem bieži ir pārrobežu raksturs. Tādēļ šo nodarījumu apkarošana balstās uz ciešu sadarbību starp dalībvalstīm. Dalībvalstis tiek mudinātas attiecīgajā mērā nodrošināt savstarpējas atzīšanas un tiesiskās palīdzības instrumentu efektīvu piemērošanu attiecībā uz nodarījumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva, neatkarīgi no to sodu sliekšņa, kas par šiem nodarījumiem paredzēti valsts tiesību aktos.

[...]

(21) Fiziskām personām, kuras ir cietušas no krāpšanas, kas saistīta ar bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, ir tiesības, kas piešķirtas saskaņā ar Eiropas Parlaments un Padomes Direktīvu 2012/29/ES¹¹. Dalībvalstīm būtu jāpieņem palīdzības un atbalsta sniegšanas pasākumi šādām cietušajām personām, pamatojoties uz pasākumiem, kuri pieprasīti Direktīvā 2012/29/ES.

[...]

(23) Dalībvalstīm jāizveido vai jāstiprina politika krāpšanas un bezskaidras naudas līdzekļu viltošanas novēršanai un pasākumi, kuru mērķis ir mazināt risku kļūt par šādu nodarījumu upuriem un kuros izmanto informācijas un izpratnes veicināšanas kampaņas, kā arī pētniecības un izglītības programmas.

(24) Ir jāvāc statistikas dati par krāpšanos ar bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un to viltošanu, un tādēļ dalībvalstīm vajadzētu būt pienākumam nodrošināt tādas adekvātas sistēmas izveidi, kas reģistrē, apkopo un sniedz pieejamos statistikas datus par nodarījumiem, kuri minēti ierosinātajā direktīvā.

---

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp.).

- (25) Šīs direktīvas mērķis ir grozīt un paplašināt Padomes Pamatlēmuma 2001/413/TI noteikumus. Tā kā veicamie grozījumi ir būtiski un to skaits ir ievērojams, skaidrības labad attiecībā uz tām dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī direktīva, Pamatlēmums 2001/413/TI būtu jāaizstāj pilnībā.
- (26) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, minētās dalībvalstis nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un tām šī direktīva nav saistoša un nav jāpieņem.
- (27) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpieņem.
- (28) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, krāpšanai un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanai piemērot iedarbīgus, samērīgus un atturošus kriminālsodus un uzlabot un veicināt gan kompetento iestāžu, gan fizisko un juridisko personu un kompetento iestāžu pārrobežu sadarbību, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka paredzētās rīcības mēroga un iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (29) Šajā direktīvā ir ņemtas vērā pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, tostarp tiesības uz brīvību un drošību, privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība, personas datu aizsardzība, darījumdarbības brīvība, tiesības uz īpašumu, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību, noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi, kā arī tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu. Nodrošināt minēto tiesību un principu pilnīgu ievērošanu ir šīs direktīvas mērķis, un tā būtu attiecīgi jāīsteno,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I SADAĻA. PRIEKŠMETS UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Priekšmets

Ar šo direktīvu paredz minimālos noteikumus par noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanu saistībā ar krāpšanu un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanu.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- a) "bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis" ir nemateriāla vai materiāla aizsargāta ierīce, priekšmets vai ieraksts, vai to kombinācija, kas nav likumīgs maksāšanas līdzeklis un kas atsevišķi vai kopā ar procedūru vai procedūru kopumu ļauj turētājam vai lietotājam pārskaitīt naudu vai monetāru vērtību, tostarp, izmantojot digitālos maiņas līdzekļus;
- b) "aizsargāta ierīce, priekšmets vai ieraksts" ir ierīce, priekšmets vai ieraksts, kas ir aizsargāts pret imitāciju vai krāpniecisku izmantošanu, piemēram, ar noformējumu, kodu vai parakstu;
- c) "digitālais maiņas līdzeklis" ir jebkura elektroniskā nauda, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/110/EK ¹² 2. panta 2. punktā, un virtuālās valūtas;

---

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/110/EK (2009. gada 16. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, par grozījumiem Direktīvā 2005/60/EK un Direktīvā 2006/48/EK un par Direktīvas 2000/46/EK atcelšanu (OV L 267, 10.10.2009., 7. lpp.).

d) "virtuālās valūtas" ir vērtības digitāls ekvivalents, ko nav emitējusi vai garantējusi centrālā banka vai valsts iestāde, kas nav obligāti piesaistīts juridiski izveidotai valūtai un kam nav valūtas vai naudas juridiskā statusa, bet ko fiziskas vai juridiskas personas pieņem kā maiņas līdzekli un ko var pārskaitīt, glabāt un tirgot elektroniskā veidā;

[...]

e) "informācijas sistēma" ir informācijas sistēma, kā noteikts Direktīvas 2013/40/ES 2. panta a) punktā;

f) "datorizēti dati" ir datorizēti dati, kā noteikts Direktīvas 2013/40/ES 2. panta b) punktā;

g) "juridiska persona" ir jebkurš subjekts, kam saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem ir tiesībsubjektība, izņemot valstis vai publisko tiesību subjektus, kas īsteno valsts varu, un publisko tiesību starptautiskās organizācijas.

II SADAĻA. NODARĪJUMI

3. pants

Bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu krāpnieciska izmantošana

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības, ja tās izdara tīši, ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums:

- a) nozagta vai citādi nelikumīgi piesavināta vai iegūta bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa krāpnieciska izmantošana;
- b) viltota vai falsificēta bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa krāpnieciska izmantošana.

4. pants

Nodarījumi, kas saistīti ar materiālu bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu krāpniecisku izmantošanu

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības, ja tās izdara tīši, ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums:

- a) materiāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa zādzība vai citāda nelikumīga piesavināšanās;
- b) materiāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa krāpnieciska viltošana vai falsifikācija;
- c) nozagta vai citādi nelikumīgi piesavināta, vai viltota vai falsificēta materiāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa valdījums krāpnieciskas izmantošanas nolūkā;
- d) nozagta, viltota vai falsificēta materiāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa iegāde sev vai citai personai, tostarp tā saņemšana, piesavināšanās, pirkšana, pārvešana, importēšana, eksportēšana, pārdošana, transportēšana un izplatīšana krāpnieciskas izmantošanas nolūkā.

4.a pants

Nodarījumi, kas saistīti ar nemateriālu bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu krāpniecisku izmantošanu

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības, ja tās izdara tīši, ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums:

- a) nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa nelikumīga iegūšana – vismaz tad, ja šī iegūšana ir ietvērusi kāda no Direktīvas 2013/40 3.–6. pantā minēto nodarījumu izdarīšanu, vai nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa piesavināšanās;
- b) nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa krāpnieciska viltošana vai falsifikācija;

- c) nelikumīgi iegūta, falsificēta vai viltota nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa turējums krāpnieciskas izmantošanas nolūkā – vismaz tad, ja līdzekļa turējuma brīdī ir zināms, ka tā izcelsme ir nelikumīga;
- d) nelikumīgi iegūta, falsificēta vai viltota nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa iegāde sev vai citai personai, tostarp tā pārdošana, pārvešana un izplatīšana, vai tā pieejamības nodrošināšana krāpnieciskas izmantošanas nolūkā.

5. pants

Krāpniecība saistībā ar informācijas sistēmām

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par naudas, monetāras vērtības vai virtuālo valūtu pārskaitīšanu vai pārskaitīšanas izraisīšanu, un to, ka tādējādi cita persona tāpēc nelikumīgi zaudējusi īpašumu, ar mērķi gūt nelikumīgu labumu pārkāpuma izdarītājam vai trešajai personai, ir piemērojams sods kā par noziedzīgu nodarījumu, ja tā izdarīta tīši:

- a) bez tiesībām kavēt vai traucēt informācijas sistēmas darbību;
- b) bez tiesībām ievadīt, pārveidot, dzēst, pārsūtīt vai slāpēt datorizētus datus.

6. pants

Nodarījumu izdarīšanas rīki

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ierīces vai instrumenta, datorizētu datu vai jebkādu citu līdzekļu, kas galvenokārt izstrādāti vai speciāli pielāgoti nolūkā izdarīt kādu no 4. panta a) , b) punktā, 4.a panta a), b) punktā vai 5. pantā minētajiem nodarījumiem, izgatavošana, iegāde sev vai citai personai, tostarp to importēšana, eksportēšana, pārdošana, transportēšana un izplatīšana, vai to pieejamības nodrošināšana ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums vismaz tad, ja minētās darbības ir veiktas nolūkā izmantot minētos līdzekļus, lai izdarītu kādu no minētajiem nodarījumiem.

7. pants

Kūdīšana, palīdzēšana un atbalstīšana, un mēģinājums

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka kūdīšana izdarīt 3.–6. pantā minētos nodarījumus vai palīdzēšana un atbalstīšana to izdarīšanā ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums.
2. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka mēģinājums izdarīt 3. pantā, 4. panta a), b), d) punktā, 4.a panta a), b) punktā un 5. pantā minētos nodarījumus ir sodāms kā noziedzīgs nodarījums. Attiecībā uz 4.a panta d) punktu dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu vismaz to, ka krāpnieciskas iegādes mēģinājums sev vai citai personai ir sodāms kā noziedzīgs nodarījums.

8. pants

Sodi fiziskām personām

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem ir paredzēti iedarbīgi, samērīgi un atturoši kriminālsodi.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 3. pantā, 4. panta a), b) punktā, 4.a panta a), b) punktā un 5. pantā minētajiem nodarījumiem piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz diviem gadiem.
3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 4. panta c), d) punktā, 4.a panta c), d) punktā un 6. pantā minētajiem nodarījumiem piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz vienu gadu.
4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 3., 4., 4.a un 5. pantā minētajiem nodarījumiem piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz pieciem gadiem, ja tie ir izdarīti, darbojoties noziedzīgā organizācijā, kā definēts Pamatlēmumā 2008/841/TI, bet neatkarīgi no tajā paredzētā soda.

9. pants

Juridisku personu atbildība

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, ko to labā, darbojoties individuāli vai kā juridiskas personas struktūras daļa, izdarījusi kāda persona, kas veic šīs juridiskās personas vadības pienākumus, pamatojoties uz:
  - a) pilnvarām pārstāvēt juridisko personu;
  - b) pilnvarām pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā;
  - c) pilnvarām īstenot kontroli juridiskās personas iekšienē.
2. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības, ja 1. punktā minētās personas veiktās uzraudzības vai kontroles trūkuma dēļ bijis iespējams, ka nodarījumu, kas minēts 3.–7. pantā, attiecīgās juridiskās personas labā izdara persona, kas ir tās pakļautībā.
3. Juridisku personu atbildība saskaņā ar 1. un 2. punktu neizslēdz kriminālprocesu pret fiziskām personām, kas ir kāda no 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem izdarītāji.

10. pants

Sankcijas juridiskām personām

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskai personai, kuru sauc pie atbildības saskaņā ar 9. panta 1. vai 2. punktu, piemēro iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas, kas ietver naudas sodu kā kriminālsodu vai naudas sodu, kurš nav kriminālsods, un var ietvert citas sankcijas, piemēram:

- a) atņemt tiesības saņemt valsts pabalstus vai atbalstu;
- b) uz laiku vai pavisam aizliegt veikt komercdarbību;
- c) pakļaut tiesas uzraudzībai;
- d) likvidēt ar tiesas lēmumu;
- e) pagaidu vai pastāvīga to uzņēmumu slēgšana, kas izmantoti nodarījuma izdarīšanā.

III SADAĻA. JURISDIKCIJA UN IZMEKLĒŠANA

11. pants

Jurisdikcija

1. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai noteiktu tās jurisdikciju attiecībā uz nodarījumiem, kas minēti 3.–7. pantā, ja:
  - a) nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts šīs valsts teritorijā;
  - b) likumpārkāpējs ir tās valstspiederīgais.
2. Kad nosaka jurisdikciju saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu, dalībvalsts nodrošina, ka tai ir jurisdikcija, ja likumpārkāpējs izdara nodarījumu, fiziski atrodoties tās teritorijā, neatkarīgi no tā, vai nodarījums ir izdarīts, izmantojot informācijas sistēmu tās teritorijā.

3. Dalībvalsts informē Komisiju, ja tā pieņem lēmumu noteikt jurisdikciju par kādu no 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, kas izdarīts ārpus tās teritorijas, tostarp, ja:
- a) likumpārkāpēja pastāvīgā dzīvesvieta ir tās teritorijā;
  - b) nodarījums ir izdarīts tādas juridiskas personas labā, kas veic uzņēmējdarbību tās teritorijā;
  - c) nodarījums ir izdarīts pret tās valstspiederīgo vai personu, kura ir pastāvīgais iedzīvotājs tās teritorijā.
  - d) nodarījums ir izdarīts pret informācijas sistēmu tās teritorijā, neatkarīgi no tā, vai nodarījuma izdarītājs izdara nodarījumu, fiziski atrodoties tās teritorijā.

12. pants

Efektīva izmeklēšana

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personām, vienībām vai dienestiem, kas ir atbildīgi par 3.–7. pantā minēto nodarījumu izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu par tiem, ir pieejami tādi efektīvi izmeklēšanas līdzekļi, kādus izmanto organizētās noziedzības apkarošanai vai citās smagu noziegumu lietās, ja un ciktāl minēto līdzekļu izmantošana atbilst attiecīgo nodarījumu veidam un smagumam un ir samērīga ar to.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad valsts tiesību akti pieprasa fiziskām un juridiskām personām sniegt informāciju par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, šāda informācija bez nepamatotas kavēšanās tiek nodota iestādēm, kas izmeklē vai veic kriminālvajāšanu attiecībā uz minētajiem nodarījumiem.

IV SADAĻA. INFORMĀCIJAS APMAIŅA UN ZIŅOŠANA PAR NOZIEGUMU

13. pants

Informācijas apmaiņa

1. Lai apmainītos ar informāciju par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem, dalībvalstis nodrošina, ka tām ir valsts operatīvais kontaktpunkts, kas ir pieejams 24 stundas diennaktī, septiņas dienas nedēļā. Dalībvalstis nodrošina arī to, ka ir ieviestas procedūras, lai varētu ātri reaģēt uz steidzamiem palīdzības pieprasījumiem un kompetentā iestāde astoņās stundās no saņemšanas var norādīt vismaz, vai uz pieprasījumu tiks sniegta atbilde, kādā veidā tā tiks sniegta, un minēt aptuvenu šādas atbildes sniegšanas laiku. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu izmantot jau pastāvošu operatīvo kontaktpunktu tīklu.
2. Dalībvalstis informē Komisiju, Eiropolu un *Eurojust* par 1. punktā minētajiem to izraudzītajiem kontaktpunktiem. Komisija šo informāciju nosūta pārējām dalībvalstīm.

14. pants

Ziņošana par noziegumu

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ir pieejami atbilstīgi ziņošanas kanāli, lai veicinātu ziņošanu tiesībsardzības iestādēm un citām kompetentajām valstu iestādēm par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem bez nepamatotas kavēšanās.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai mudinātu finanšu iestādes un citas juridiskas personas, kas darbojas to teritorijā, bez liekas kavēšanās ziņot tiesībsardzības un citām kompetentajām iestādēm par aizdomām par krāpšanu, lai varētu atklāt, novērst, izmeklēt vai veikt kriminālvajāšanu par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem.

V SADAĻA. PREVENTĪVI PASĀKUMI

[..]

16. pants

Preventīvi pasākumi

Dalībvalstis veic atbilstīgas darbības, tostarp ar interneta starpniecību un vajadzības gadījumā sadarbībā ar ieinteresētajām personām, piemēram, informēšanas un izpratnes veidošanas kampaņas, pētniecības un izglītības programmas, kuru mērķis ir samazināt krāpšanas gadījumu kopējo skaitu, veicināt izpratni un samazināt risku kļūt par krāpšanas upuri.

VI SADAĻA. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

17. pants

Uzraudzība un statistika

1. Vēlākais līdz [3 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] Komisija sagatavo sīki izstrādātu programmu šīs direktīvas rezultātu un ietekmes uzraudzībai.
2. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas darbību, ar kuras palīdzību reģistrē, ģenerē un sniedz pieejamos statistikas datus, ar ko mēra ziņošanas, izmeklēšanas un tiesvedības stadijas attiecībā uz 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem.

[...]

4. Saskaņā ar 1. un 2. punktu savāktos datus dalībvalstis katru gadu nosūta Komisijai. Komisija nodrošina šo statistikas ziņojumu konsolidēta pārskata publicēšanu katru gadu un iesniegšanu kompetentajām specializētajām Savienības aģentūrām un struktūrām.

18. pants

Pamatlēmuma 2001/413/TI aizstāšana

Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, aizstāj Pamatlēmumu 2001/413/TI, neskarot minēto dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņu minētā pamatlēmuma transponēšanai valsts tiesību aktos.

Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, atsaucēs uz Pamatlēmumu 2001/413/TI uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu.

19. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz [30 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā]. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.
2. Kad dalībvalstis pieņem minētos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.
3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmu to pasākumu tekstu, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

20. pants

Novērtēšana un ziņošana

1. Komisija līdz [48 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, izvērtējot, cik lielā mērā dalībvalstis ir veikušas pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šo direktīvu. Dalībvalstis Komisijai dara zināmu visu informāciju, kas vajadzīga šā ziņojuma sagatavošanai.
2. Komisija līdz [96 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] veic novērtējumu par šo Direktīvu par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un iesniedz par to ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei.

21. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.